

Strål
säkerhets
myndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Handbok för kärntekniska anläggningar

Dispensansökningar

Förord

Denna handbok är tänkt att fungera som ett hjälpmedel för tillståndshavare av kärntekniska anläggningar som söker dispens från krav i lag, förordning eller föreskrifter. Syftet är att tydliggöra vad en ansökan behöver innehålla och visa på exempel på vad det är möjligt att få dispens för.

Handboken ersätter inte regelverket för kärntekniska anläggningar och det kan finnas andra sätt att uppfylla kraven för dispens än de exempel som ges i denna handbok. Bedömningen av en ansökan om dispens görs alltid i det enskilda fallet och det som anges i denna handbok är inte bindande för SSM vid en sådan prövning.

Johan Friberg

Stf generaldirektör och avdelningschef, avdelningen för beredskap & tillståndsprövning

Innehåll

1. Allmänt om dispenser	5
2. Olika typer av dispenser	6
3. Dispensbestämmelser	7
3.1. Dispensbestämmelser i föreskrifterna	7
3.2. Dispensbestämmelser i lag och förordning	7
4. Begrepp	8
4.1. Särskilda skäl.....	8
4.2. Syftet med föreskriften eller lagen får inte åsidosättas	9
4.3. Säkerheten ska upprätthållas	10
4.4. Utan oacceptabel risk för att människor eller miljön utsätts för skadlig verkan av strålning	10
4.5. Den risk som är förenad med anläggningarna, ämnena eller avfallet är liten.....	11
5. Ansökans utformning	12
5.1. 7 kap. 2 § SSMFS 2018:1	12
5.2. 10 § SSMFS 2008:3.	13
Bilaga 1 - Dispensbestämmelser i lag och förordning	15

1. Allmänt om dispenser

SSM:s föreskrifter innehåller generellt en bestämmelse i slutet som ger möjlighet att söka dispens från den aktuella föreskriften. Den för närvarande enda föreskriften utan en sådan dispensmöjlighet är Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2022:15) om undantag från lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor.

Det är inte möjligt att söka dispens från allmänna råd.

I vissa fall finns det möjlighet att få dispens från lag och förordning. SSM har bemyndigande att ge dispens från bestämmelser i följande lagar och förordningar (i bilaga 1 återges dispensbestämmelserna i respektive reglering):

- lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen),
- förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet (kärnteknikförordningen),
- strålskyddslagen (2018:396), och
- strålskyddsförordningen (2018:506).

SSM är också bemyndigad att, om det finns särskilda skäl, besluta om nedsatt tillsynsavgift, se förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten. Detta utgör dock inte en dispensmöjlighet och behandlas därför inte i denna handbok.

I kärntekniklagen och strålskyddslagen används begreppet undantag för på förhand medgivna undantag genom föreskrifter. Ett exempel på detta är Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om undantag från lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor, i enlighet med 23 § förordningen (2021:1142) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor. Begreppet dispens används för undantag i det enskilda fallet. I föreskrifternas dispensbestämmelser förekommer dock begreppet undantag även för det enskilda fallet. Denna handbok avser ansökningar om dispens (i det enskilda fallet) och generellt används här ordet dispens förutom när formuleringar från regelverk återges ordagrant.

I beslut om dispens bedöms normalt inte kravuppfyllnad för den bestämmelse som tillståndshavaren söker dispens från, utan enbart om skälen för dispens är tillräckliga. I vissa fall, t.ex. om SSM genom tillsyn har konstaterat att kravet i en bestämmelse uppfylls, kan dock dispensansökan avslås på den grunden att kravet bedöms vara uppfyllt.

Dispensbeslut är vanligen tidsbegränsade och ofta även förenade med villkor.

2. Olika typer av dispenser

Exempel på olika typer av dispenser som SSM kan besluta om:

- Dispens från att uppfylla en viss föreskriftsbestämmelse eller ett visst lagkrav.
- Friklassning, i form av undantag från tillämpning av strålskyddslagen, t.ex. för den mark eller byggnad som ansökan avser.
- Dispens som innebär befrielse från skyldighet enligt 10 § kärntekniklagen för kärnämne.
- Dispens som innebär befrielse från skyldighet enligt 10 § kärntekniklagen för anläggningar som fått tillstånd genom myndighetsbeslut.

I vissa fall är det regeringen som beslutar om dispenser. I dessa fall bereder SSM ansökan och överlämnar den med ett eget yttrande till regeringen:

- Dispens som innebär befrielse från skyldighet enligt 10 § kärntekniklagen för anläggningar som fått tillstånd genom regeringsbeslut. Enligt 28 § kärnteknikförordningen ska sådana ansökningar skickas till SSM som efter beredning överlämnar ärendet till regeringen. En sådan dispens gavs t.ex. i regeringens beslut att överföra vissa kärntekniska anläggningar i Studsvik från Studsvik Nuclear AB till Studsvik Nuclear Environment AB (regeringsbeslut M2016/01644/Ke).

3. Dispensbestämmelser

I detta kapitel återges hur de olika dispensbestämmelserna är formulerade. Vidare ges exempel på vad som kan ligga till grund för ett beslut om dispens baserade på tidigare dispensbeslut.

3.1. Dispensbestämmelser i föreskrifterna

En dispensansökan bör utgå från lydelsen av dispensbestämmelsen för den aktuella föreskriften. I SSM:s föreskrifter finns flera varianter på detta:

- Strålsäkerhetsmyndigheten kan [ge/medge] [**dispens/undantag**] från dessa föreskrifter om **särskilda skäl** föreligger och om det kan ske **utan att syftet med föreskrifterna åsidosätts**¹.
- Strålsäkerhetsmyndigheten får, om **särskilda skäl** föreligger, medge undantag från dessa föreskrifter om det kan ske **utan att syftet med föreskrifterna åsidosätts** och under förutsättning att **säkerheten kan upprätthållas**².
- Strålsäkerhetsmyndigheten kan ge dispens från dessa föreskrifter om det finns **särskilda skäl** och om det kan ske utan att det kan antas medföra en **oacceptabel risk för att människor eller miljön utsätts för skadlig verkan av strålning**³.

Förutom en generell dispensbestämmelse finns det i vissa föreskrifter även dispensbestämmelser med specifika krav för dispens. Det varierar om ansökningar mot sådana bestämmelser även behöver uppfylla kraven i den generella dispensbestämmelsen, se vidare avsnitt 6. ”Ansökans utformning”.

3.2. Dispensbestämmelser i lag och förordning

SSM har, i vissa avseenden, även möjlighet att ge dispens från lagar och förordningar, se bilaga 1.

---

¹ SSMFS 2008:1, SSMFS 2008:3, SSMFS 2008:12, SSMFS 2008:13, SSMFS 2008:23, SSMFS 2008:24, SSMFS 2008:26, SSMFS 2008:32, SSMFS 2008:37, SSMFS 2008:44, SSMFS 2008:47, SSMFS 2009:1, SSMFS 2014:2, SSMFS 2021:4, SSMFS 2021:5, SSMFS 2021:6, SSMFS 2021:7, SSMFS 2023:1.

² SSMFS 2008:21.

³ SSMFS 2008:38, SSMFS 2018:1, SSMFS 2018:2, SSMFS 2018:3, SSMFS 2018:9.

4. Begrepp

4.1. Särskilda skäl

För dispensbestämmelserna i SSM:s föreskrifter och kärntekniklagen krävs att det finns särskilda skäl för att dispens ska kunna ges. Detta innebär att om myndigheten bedömer att särskilda skäl för dispens saknas, kan det vara så att myndigheten inte tar ställning till om övriga delar av den aktuella dispensbestämmelsen är uppfyllda. Ju större påverkan på strålsäkerheten som en dispens skulle få, desto högre krav ställs på de särskilda skälen. Vad som utgör ett särskilt skäl kan variera, men en gemensam nämnare kan vara att det särskilda skälet leder till någon form av orimlig konsekvens om dispens inte ges. Sökanden behöver motivera om det finns särskilda skäl i det specifika fallet.

Exempel på vad som kan utgöra särskilda skäl:

- Gångse rutiner behöver frångås för en fortsatt strålsäker drift av verksamheten i övrigt, t.ex. att tillverkning av avfallsposter och omhändertagande av avfallet av olika skäl behöver ske omgående trots att avfallsbeskrivning ännu inte har anmälts till SSM.
- Införandet av permanenta åtgärder förutsätter beslut av annan myndighet.
- Vid nya föreskrifter med övergångsbestämmelser, kan en dispens vara motiverad för att verksamhetsutövaren behöver ytterligare tid för en samlad hantering av vissa frågor. Detta blir fallet om denna samlade hantering bedöms ge högre kvalitet och därmed bättre strålsäkerhet jämfört med att begränsa uppdateringarna för att hinna åtgärda några av bristerna inom den tid övergångsbestämmelsen gäller och sedan återuppta arbetet med att åtgärda bristerna igen. Därtill skulle en uppdelning av åtgärderna kunna innebära en omotiverad arbetsbörda eller kostnad.
- Ett annat utvecklingsarbete som genomförs för att uppfylla strålsäkerhetskraven behöver fullföljas innan arbetet med att åtgärda den aktuella bristen påbörjas och det är inte rimligt att prioritera ner detta för att istället arbeta med den aktuella bristen.

Exempel på vad som inte i sig har bedömts vara ett särskilt skäl:

- En brist avseende kravuppfyllnad.
- Osäkerhet huruvida kravet uppfylls fullt ut – behov av utredning för att klargöra detta.
- En underliggande brist i rutiner som syftar till att styra hur organisationen ska arbeta för att uppfylla föreskriftskraven, när den aktuella bestämmelsen inte handlar om rutiner.

En konstaterad brist är inte ensamt ett tillräckligt skäl för dispens, eftersom syftet med dispenser inte är att sänka kraven i regelverket. Här kan en jämförelse göras med tillsynsinsatser där brister identifieras. Ibland leder dessa brister inte till förelägganden, eftersom verksamhetsutövaren i dessa fall ges möjlighet att rätta till bristerna på eget ansvar. Att ännu inte ha genomfört nödvändiga åtgärder eller behöva mer tid för genomförande, är inte heller i sig ett särskilt skäl för dispens.

4.1.1. Särskilt om Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2021:6) och allmänna råd om drift av kärnkraftsreaktorer

Bestämmelserna i SSMFS 2021:6 handlar i huvudsak om *vad* som ska göras, t.ex. vad som ska mätas, rapporteras och kontrolleras. Kravet på att det ska finnas beskrivningar av *hur* arbetet ska utföras finns dock i andra föreskrifter. Krav på att ledningssystemet ska vara dokumenterat, aktuellt och ändamålsenligt för verksamheten finns i 3 kap. 4 § SSMFS 2018:1. Krav på att ledningssystemet tillsammans med annan dokumentation (strålsäkerhetsredovisningen) ska visa *hur* krav på strålsäkerhet omsätts finns i 5 kap. 1 § Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2021:5) och allmänna råd om värdering och redovisning av strålsäkerhet för kärnkraftsreaktorer. För den senare bestämmelsen finns en övergångsbestämmelse till den 1 januari 2026 för kompletterande åtgärder avseende samordning och översyn av struktur och innehåll för hur kraven på strålsäkerhet omsätts och tillgodoses. Detta påverkar dock inte giltigheten av bestämmelserna i SSMFS 2021:6. Dessa bestämmelser gäller (beaktat de övergångsbestämmelser som finns för vissa bestämmelser), oavsett om tillståndshavaren har hunnit inarbeta alla nödvändiga ändringar i ledningssystemet, inklusive rutiner, eller inte. Brister i form av ej uppdaterade rutiner utgör därför inte skäl för dispens från en bestämmelse som inte handlar om rutiner.

4.2. Syftet med föreskriften eller lagen får inte åsidosättas

I 1 § strålskyddslagen anges att syftet med lagen är att skydda människors hälsa och miljön mot skadlig verkan av strålning, vilket alltså är det övergripande syftet med de föreskrifter som baseras på denna lag.

I 3 § kärntekniklagen anges att:

- Kärnteknisk verksamhet ska bedrivas på sådant sätt att kraven på säkerhet tillgodoses och de förpliktelser uppfylls som följer av Sveriges överenskommelser i syfte att förhindra kärnsprängningar, spridning av kärnvapen och obehörig befattning med kärnämne och sådant kärnavfall som utgörs av använt kärnbränsle.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter som behövs för att sådana förpliktelser ska uppfyllas som ingår i överenskommelser som avses i första stycket.

För de föreskrifter som har meddelats med stöd av kärntekniklagen är alltså det övergripande syftet det som anges ovan. I två av föreskrifterna, SSMFS 2008:1 och 2008:3, framgår syftet närmare av föreskrifternas tillämpningsområde. I fyra av föreskrifterna, SSMFS 2021:4–7, framgår syftet med respektive föreskrift, bestämmelse, eller grupp av bestämmelser, av vägledningstexterna till respektive föreskrift. Vägledningar återfinns under respektive föreskrift på SSM:s webbsida. För flertalet föreskrifter saknas vägledningar. Syftet med bestämmelserna kan dock även framgå närmare av föreskriftens allmänna råd.

Om kraven inte är relevanta för den aktuella anläggningen är det uppenbart att syftet med föreskrifterna inte åsidosätts. Vid avveckling av reaktorer är det t.ex. successivt fler krav som inte längre är relevanta. För övriga fall behöver tillståndshavaren mer i detalj motivera varför syftet med föreskrifterna inte åsidosätts. Ett sätt att visa detta är att redovisa vidtagna eller planerade kompensatoriska åtgärder för att i möjligaste mån leva upp till kraven. Med kompensatoriska åtgärder avses tillfälliga åtgärder som vidtas för att syftet

med kravet fortfarande ska uppnås. Exempel på kompensatoriska åtgärder är t.ex. tillfälliga åtgärder för att uppfylla verksamhetsinriktade krav i väntan på en formell uppdatering av ledningssystemet.

Om det gäller mindre avsteg från krav, är det tänkbart att syftet med föreskrifterna kan upprätthållas även utan kompensatoriska åtgärder.

Exempel på förhållanden som talar för att syftet med föreskriften eller lagen inte åsidosätts:

- Tillståndshavaren uppfyller kravet på strålskyddsexpertfunktion enligt 3 kap. 12–13 §§ SSMFS 2018:1. Kravet på strålskyddsföreståndare i 3 § Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2008:24) om strålskyddsföreståndare vid kärntekniska anläggningar, åsidosätts därför inte genom att dispens beviljas.
- Den radioaktiva föroreningen i det aktuella avfallet är så begränsad att det inte behövs några strålskyddsåtgärder efter det att avfallet har omhändertagits.
- Att medge dispens skulle inte påverka syftet med bestämmelsen som helhet.

4.3. Säkerheten ska upprätthållas

Formuleringen ”säkerheten ska upprätthållas” används i Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2008:21) och allmänna råd om säkerhet vid slutförvaring av kärnämne och kärnavfall. Det har ännu inte fattats några beslut om dispens från denna föreskrift.

4.4. Utan oacceptabel risk för att människor eller miljön utsätts för skadlig verkan av strålning

Formuleringen ”utan att det kan antas medföra oacceptabel risk för att människor eller miljön utsätts för skadlig verkan av strålning” används i:

- SSMFS 2018:1, som gäller verksamhetsutövare med tillstånd enligt strålskyddslagen eller kärntekniklagen,
- Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2008:38) om arkivering vid kärntekniska anläggningar, samt
- föreskrifter som är helt inriktade på strålskydd.

För att styrka att en dispens inte skulle medföra oacceptabla risker bör verksamhetsutövaren visa att avvikelserna från berörda bestämmelser inte påverkar förmågan att skydda arbetstagare, allmänhet och miljö mot skadlig påverkan av joniserande strålning. Faktorer som kan tala för detta är t.ex.:

- Aktivitetsmängden är begränsad och materialet lagras på ett från strålskyddssynpunkt betryggande sätt. Ingen användning av materialet sker, utan materialet lagras enbart i väntan på en möjlig mottagare.
- Dispensen begränsas till att endast avse t.ex. viss typ av verksamhet eller visst utpekad material på utpekad plats.

4.5. Den risk som är förenad med anläggningarna, ämnena eller avfallet är liten

4.5.1. Kärnteknikförordningen

Formuleringen ”den risk som är förenad med anläggningarna är liten” används i kärnteknikförordningen med avseende på möjligheten att få dispens från kraven på en helhetsbedömning, se 20 b § kärnteknikförordningen. Enligt prop. 2009/10:172⁴ kan en situation där anläggningen befinner sig i stadiet *avveckling och nedmontering* aktualisera undantag från krav på helhetsbedömning. Undantag kan ges helt eller delvis.

Exempel på faktorer som stödjer att den risk som är förenad med anläggningarna är liten är t.ex.:

- En anläggning har avvecklats eller är inne i en avvecklingsfas och allt kärnämne och kärnavfall är avlägsnat från anläggningen. Vad som återstår är i huvudsak friklassning av mark, rapportering och arkivering.
- Inget kärnbränsle finns kvar på anläggningen vilket gör att den risk som är förenad med anläggningarna är mycket mindre än under effektdrift.
- En systematisk genomgång av händelser, händelseförlopp och förhållanden som skulle kunna leda till skadlig verkan av joniserande strålning på människors hälsa och miljö samt okontrollerad spridning av radioaktiva ämnen som skulle kunna inträffa, visar att risken är liten.
- Övriga krav, inklusive rapporteringskrav, som finns i myndighetens föreskrifter vid sidan av kravet på helhetsbedömning, ska fortfarande uppfyllas.

---

⁴ Kärnkraften – förutsättningar för generationsskifte, sid. 56, författningskommentar till 10 c §, KTL.

5. Ansökans utformning

Ansökan bör till att börja med utgå från och adressera lydelsen i dispensbestämmelsen i den aktuella lagen, förordningen eller föreskriften, se bilaga 1. Det är alltså bra om sökanden använder de begrepp som anges i respektive dispensbestämmelse i sin ansökan, t.ex. ”särskilda skäl”. Det finns även bestämmelser där det uttryckligen står vad en dispensansökan ska innehålla. För sådana bestämmelser varierar det om även kraven i den generella dispensbestämmelsen behöver uppfyllas. Några exempel ges i avsnitt 6.1–6.3 nedan.

Varje del av den aktuella dispensbestämmelsen ska motiveras var och en för sig. Om ansökan avser dispens från flera bestämmelser, behöver motiveringarna göras för varje bestämmelse. Även om flera argument kan vara relevanta för flera bestämmelser, finns det oftast delar som bara är relevanta för någon eller några av bestämmelserna. Undantag kan finnas, t.ex. om grunden för ansökan är gemensam för många bestämmelser eller en hel föreskrift. Det kan vara fallet i olika skeden av avveckling av reaktorer där föreskrifter efter hand kan tappa sin relevans.

Eftersom en dispens innebär att kravnivån sänks, bör dispenser avgränsas avseende både tid och omfattning. Det är därför lämpligt att dispensansökan:

- begränsas till delar av den aktuella bestämmelsen, om inte hela bestämmelsen berörs,
- begränsas till de specifika delar av verksamheten eller anläggningen där sökanden ser behov av dispens,
- begränsas till att ge utrymme för den specifika åtgärd som sökanden avser att vidta,
- delas upp med olika sluttidpunkter för olika delar av anläggningen eller verksamheten, efterhand som arbetet i respektive del bedöms vara klart.

Det är också lämpligt att beskriva vilka åtgärder som planeras för att uppfylla bestämmelsen fullt ut samt lyfta fram kompensatoriska åtgärder i den mån sådana finns eller planeras.

Om ansökan är otydlig i något avseende kan SSM behöva begära en komplettering av ansökan.

5.1. 7 kap. 2 § SSMFS 2018:1

Dispens för att i samband med ett särskilt planerat arbete överskrida en eller flera av dosgränserna i 2 kap. 2 § strålskyddsförordningen (2018:506) kan endast ges för enskilda frivilliga arbetstagare som tillhör kategori A och som har fyllt 18 år. En ansökan om sådan dispens ska innehålla en utförlig beskrivning av arbetet, hur strålskyddet optimeras, motivering till berättigandet av exponeringen och uppgifter om de individuella stråldoser som arbetet beräknas medföra.

Till ansökan ska bifogas ett tjänstbarhetsintyg som grundas på en tjänstbarhetsbedömning för det planerade arbetet.

I detta fall behöver även kravet i 7 kap. 1 § uppfyllas, eftersom 7 kap. 2 § är en skärpning i förhållanden till 7 kap. 1 §. Skärpningen innebär att dispens är utesluten i vissa fall och

att man i övriga fall måste bifoga särskilt underlag. Grundförutsättningarna i 1 § måste vara uppfyllda för att en dispens ska kunna beviljas även för den som har bifogat allt underlag som krävs enligt 2 §.

5.2. 10 § SSMFS 2008:3⁵.

Kärnämne ska förvaras så att identifikation och verifiering kan ske.

Om verksamhetsutövare avser permanent förvara kärnämne svårtillgängligt för identifikation och verifiering ska ansökan om undantag från kravet i första stycket göras till Strålsäkerhetsmyndigheten. Allt sådant kärnämne ska genomgå kontroll av verksamhetsutövaren så att tillräcklig information och kunskap finns om kärnämnet innan sådan förvaring sker. Ansökan ska vara Strålsäkerhetsmyndigheten tillhanda senast en månad innan aktiviteterna planeras påbörjas.

Verksamhetsutövaren ska ha ett system som garanterar att nödvändiga och riktiga uppgifter om kärnämnet dokumenteras och bibehålls efter den kontroll som avses i andra stycket.

I detta fall bedöms ansökan om dispens fristående från de allmänna kraven för dispens. Det innebär att dispensansökan bedöms enbart mot denna bestämmelse och inte mot den generella dispensbestämmelse som finns i slutet av föreskriften.

---

⁵ Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2008:3) och allmänna råd om kontroll av kärnämne m.m.

Bilaga 1 - Dispensbestämmelser i lag och förordning

De särskilda begreppen är markerade i fet stil av författaren till handboken.

Lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

2 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i fråga om kärnämne eller kärnavfall föreskriva om undantag från denna lag eller vissa bestämmelser i lagen, i den utsträckning det kan ske **utan att syftet med lagen åsidosätts**.

10 c §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag eller i det enskilda fallet ge dispens från kraven i 10 a §. Sådana undantag och dispenser får endast avse kärntekniska anläggningar **där den risk som är förenad med anläggningarna är liten**.

14 §

Skyldigheterna enligt 10 § kvarstår till dess att de har fullgjorts, även om

1. ett tillstånd återkallas,
2. ett tillstånds giltighetstid går ut,
3. rätten att driva en kärnkraftsreaktor har upphört att gälla enligt den upphävda lagen (1997:1320) om kärnkraftens avveckling, eller
4. en kärnkraftsreaktor är permanent avstängd.

Trots första stycket får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ge dispens från skyldigheterna enligt 10 §.

Förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet

15 a §

Utöver det som följer av 4–15 §§, får Strålsäkerhetsmyndigheten i fråga om kärnämne eller kärnavfall meddela föreskrifter om undantag eller i det enskilda fallet ge dispens från lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet. Sådana föreskrifter och dispenser får endast avse undantag som det finns **särskilda skäl** för och som kan göras **utan att syftet med lagen åsidosätts**.

20 b § tredje stycket

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om undantag eller i det enskilda fallet ge dispens från kraven på en helhetsbedömning. Sådana undantag och dispenser får endast avse kärntekniska anläggningar där **den risk som är förenad med anläggningarna är liten**.

27 §

Strålsäkerhetsmyndigheten prövar frågor om dispens enligt 14 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet i de fall myndigheten har gett tillstånd till verksamheten med stöd av 16 eller 18 § denna förordning.

Strålskyddslagen (2018:396)**2 kap. 7 §**

Den myndighet som regeringen bestämmer får i det enskilda fallet ge dispens från denna lag i fråga om

1. radioaktivt material,
2. tekniska anordningar som innehåller ett radioaktivt ämne eller som kan alstra strålning, och
3. medicinsk kontroll.

En dispens får förenas med villkor.

En dispens får inte innebära en **oacceptabel risk för att människor eller miljön utsätts för skadlig verkan av strålning.**

Strålskyddsförordningen (2018:506)**2 kap. 12 §**

Strålsäkerhetsmyndigheten får i det enskilda fallet ge dispens från 2 § för arbetstagare som har fyllt 18 år.

3 kap. 11 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får i det enskilda fallet ge dispens från bestämmelserna om dosrestriktioner och referensnivåer.

En dispens får inte innebära en **oacceptabel risk för att människor eller miljön utsätts för skadlig verkan av strålning.**

7 kap. 5 § första stycket, första punkten

Strålsäkerhetsmyndigheten får i det enskilda fallet ge dispens från

1. strålskyddslagen (2018:396) och denna förordning i fråga om radioaktivt material och tekniska anordningar som innehåller ett radioaktivt ämne eller som kan alstra strålning,

7 kap. 6 §

En dispens enligt 5 § får inte ges om den kan antas medföra en **oacceptabel risk för att människor eller miljön utsätts för skadlig verkan av strålning.**

Du kan ladda ner våra publikationer från www.stralsakerhetsmyndigheten.se/publikationer. Om du behöver alternativa format som exempelvis lättläst, punktskrift eller Daisy, kontaktar du oss på e-post registrator@ssm.se.

Strålsäkerhetsmyndigheten

171 16 Stockholm

08-799 40 00

www.ssm.se

registrator@ssm.se

©Strålsäkerhetsmyndigheten